

Yhteiskuntaoppi

Mitä
yhteiskunta-
oppi on?

**YHTEISKUNTAOPPI = kaikki YH:n kurssit
(Yhteiskunta, Talous, Laki ja Eurooppa)
YHTEISKUNTATIETO = YH01 kurssi**

- **Missä ammateissa yhteiskuntaopista on hyötyä?**
 - Tee luettelo (max 10).
 - Voit tehdä parin kanssa.
 - www.socrative.com
 - **273010**

Mihin ammattiin voit valmistua yhteiskuntaoppiin panostamalla?

Hyvä pohjakoulutuksena moniin ammatteihin!

- lakimies
- toimittaja
- ekonomi
- ekonomisti
- kunnan, valtion tai EU:n virkamies
- yrittäjä
- diplomaatti
- sosionomi
- yhteiskuntatutkija
- merkonomi
- tradenomi
- pankinjohtaja
- medianomi
- asianajaja
- tuomari
- oikeusnotaari
- kustannustoimittaja

Mitä ovat yhteiskuntatieteet?

- yhteiskuntatieteet syntyivät 1700- ja 1800-luvulla valistuksen seurauksena
- yhteiskuntatieteet **tutkivat monipuolisesti esim. valtiota, politiikkaa, taloutta, sosiaalista verkostoitumista, yhteiskunnan rakenteita ja yhteiskunnan ongelmia**
- yhteiskuntatieteet käyttävät tutkimuksen materiaalina usein tilastoja, mutta paljon myös haastatteluja ja kyselyitä

Keskeisiä yhteiskuntatieteitä

- Seuraavassa muutamia yhteiskunta-opin kannalta keskeisiä tieteenaloja:
 - yhteiskuntapolitiikka
 - valtio-oppi
 - taloustiede
 - oikeustiede
 - poliittinen historia
 - sosiologia
 - sosiaalipolitiikka
 - kriminologia
 - väestötiede

Keskeisiä yhteiskuntatieteitä

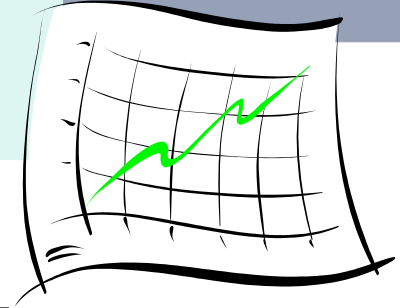
- Seuraavassa muutamia yhteiskuntaopin kannalta keskeisiä tieteenaloja:
 - **politologia**
 - **kulttuuriantropologia / etnologia**
 - **kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön opintoja**
 - **nuorisotyö & nuorisotutkimus**
 - **sosiaalianthropologia**
 - **sosiaalipsykologia**
 - **sukupuolentutkimus**

Yhteiskuntatieteitä voi opiskella seuraavissa yliopistoissa:

- **Helsinki**
 - **Turku**
 - **Tampere**
 - **Jyväskylä**
 - **Oulu**
 - **Itä-Suomi (Joensuu)**
 - **Vaasa**
 - **Lappi**
 - **Åbo Akademi**
- **Lisäksi monet ammattikorkeakoulut antavat opetusta yhteiskunnallisissa aineissa ja ohjaavat käytännön ammattiin**
 - **Myös kansanopistot ja kansalaisopistot antavat opetusta yhteiskunnallisissa aineissa**

Taloustiede

- **taloustiede tutkii kansantalouden toimintaa**

- tutkitaan kuluttajia, yrityksiä ja valtiontaloutta

- tutkimuskohteita ovat esimerkiksi hyödykkeiden tuotanto ja kulutus, markkinat, talouskasvu ja inflaatio

- **taloustieteestä valmistunut henkilö = ekonomisti eli taloustieteilijä**

- vrt. **ekonomi valmistuu kauppakorkeakoulusta**

Oikeustiede

- tutkii oikeusjärjestystä ja sen sisältöä
- tutkii normijärjestelmää eikä yhteiskuntaa; näkökulma poikkeaa yhteiskuntatieteistä
- jakautuu moniin eri aloihin, esim. rikosoikeus, perheoikeus, oikeushistoria, ympäristöoikeus, eurooppaoikeus
- toimii lainsäädännön ja lainkäytön apuna
- **juristit eli lakimiehet toimivat monissa eri hallinnon ja talouden tehtävissä**

Sosiologia

- tutkii yhteisöllisiä ryhmiä ja yhteiskuntaa ja niiden perustana olevaa yksilöiden käyttäytymistä
- tutkii kriittisesti arkielämää, esim. miten sosiaaliset rakenteet vaikuttavat yksilöön
- tutkimusaineistoja ovat esim. tilastot, haastattelut, havainnot ja kulttuurituotteet
- saattaa muuttaa yleisesti vallitsevia käsityksiä ja kritisoida ajan yhteiskuntaa

Sosiaalipolitiikka

- tutkii yhteiskunnan muutosten vaikutusta ihmisten hyvinvointiin
- tutkii myös poliittisten ideologioiden ja talouden rakenteiden vaikutusta sosiaalisten ongelmien muotoutumiseen
- sosiaalipolitiikka pyrkii luomaan tietoa, jonka pohjalta yhteiskunnan ongelmia voidaan ratkaista käytännössä

Valtio-oppi

- **valtio-oppi = politologia eli politiikan tutkimus**
- **tutkimuskohteita: politiikka, valta, valtio, poliittinen osallistuminen, päätöksenteko, hallinto, diplomatia**
- **myös kansainvälinen politiikka, poliittinen historia ja järjestöt tutkimuksen kohteina**
- **valtio-opista valmistunut henkilö: valtiotieteilijä tai politologi**

Poliittinen historia

- tutkii perinteisesti **politiikkaa, yhteiskuntaa ja kansainvälisiä suhteita**
- tutkii myös kansalaisyhteiskuntaa, mediaa, poliittisia voimia, globalisaatiota, yhteiskunnan rakenteita ja niiden yhteyttä poliittisiin liikkeisiin
- tutkimus keskittyy aikaan jälkeen Ranskan suuren vallankumouksen 1789

Muita yhteiskuntatieteitä

- aluetiede
- antropologia
- filosofia
- hallintotiede
- informaatiotutkimus
- johtaminen
- kehitysmaatutkimus
- kunnallispolitiikka
- matkailututkimus
- sosiaalipedagogiikka
- sosiaalipsykologia
- sosiaalityö
- tilastotiede
- viestintä
- yhteiskuntahistoria
 - talous- ja
sosiaalhistoria
- ympäristöpolitiikka

Yhteiskuntaoppi lukiossa

Lukion yhteiskuntaopin oppimäärä koostuu **kolmesta pakollisesta** ja **kolmesta valinnaisesta** kurssista:

- **YH01: Suomalainen yhteiskunta (2 op)**
- **YH02: Taloustieto (2 op)**
- **YH03: Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)**
- **YH04: Lakitieto (2 op)**
- **YH05: Yhteiskuntaopin kertaus (2 op)**
- **YH06: Yhteiskuntatieteellinen tutkimus (2 op)**
- **YRT6-YRT8: Yrittäjyysopintoja**

Kurssit **1-3 ovat pakollisia**, kurssi **4-6 syventäviä** kursseja.

Yhteiskuntaoppi YO:ssa

- yhteiskuntaopin ylioppilaskokeessa on 9 kysymystä, joista 5 vastataan
- kysymykset jakautuvat kursseittain:
 - **YH01: 1 kpl 20p. + 1 kpl 30p.**
 - **YH02: 1 kpl 20p. + 1 kpl 30p.**
 - **YH03: 1 kpl 20p. + 1 kpl 30p.**
 - **YH04: 1-2 kpl 20p.**
 - **Integroiva tehtävä 1 kpl 20p.**
- tehtävissä on usein erilaisia materiaaleja, kuten kuvaajia, taulukoita ja tekstejä

+ hyvät muistiinpanot

Opiskeluohjeita yhteiskuntaoppiin

1. Lue oppikirjan kappale jo ennen oppituntia!

→ Tee/pohdi tehtävät

2. kerta tarvittaessa kappale tunnin jälkeen

3. Opettele käsitteet niin, että ymmärrät ne!

4. Ole kiinnostunut ajastasi, maastasi ja maailmasta, jossa elät:

→ lue sanoma-, aikakaus- ja verkkolehtiä, seuraa TV:n ja radion ajankohtaisohjelmia, keskustele, ota kantaa!!!

5. Pohdi kertaustehtäviä.

YHTEISKUNTAOPPI

**Valtakunnalliset
pakolliset kurssit**

1. Yhteiskuntatieto (YH01)

- **Keskeiset sisällöt**

- suomalaisen yhteiskunnan kehitys
- Suomen väestörakenne
- hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion haasteet
- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät
- vaikuttaminen
- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen
- vaikuttamisen haasteet
- oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat
- sosiaalipolitiikka

Tarvitaan myös näitä kirjoitettaessa;

- äidinkieli
- filosofia
- terveystieto
- maantieto

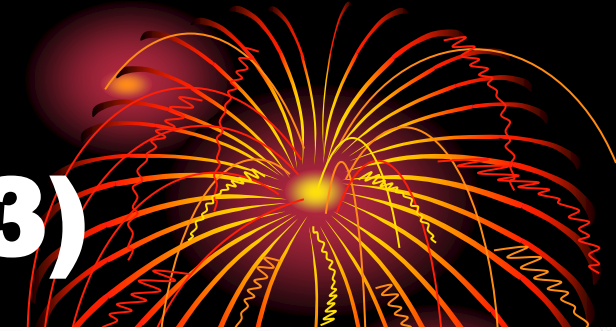
2. Taloustieto (YH02)

Keskeiset sisällöt:

- **Suomalaisten elinkeinot**
- **alkutuotanto, teknologia ja teollistuminen, palveluyhteiskunta**
- **taloudellinen toiminta ja yritykset, yritystoiminta**
- **kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina**
- **kilpailu ja sen muodot**
- **talouselämän vaihtelut ja häiriöt**
- **taloudellinen kasvu**
- **keynesiläisyys ja uusliberalismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina**
- **rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat**
- **markkinoiden vapautuminen**
- **kansainvälistyvä talous ja Suomi**
- **globalisaation vaikutuksia**
- **julkinen talous ja talouspolitiikka**
- **verotus ja finanssipolitiikka**
- **politiikka ja markkinavoimat**
- **tulopolitiikka**
- **Suomen talouden tulevaisuudennäkymät**
- **uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat**

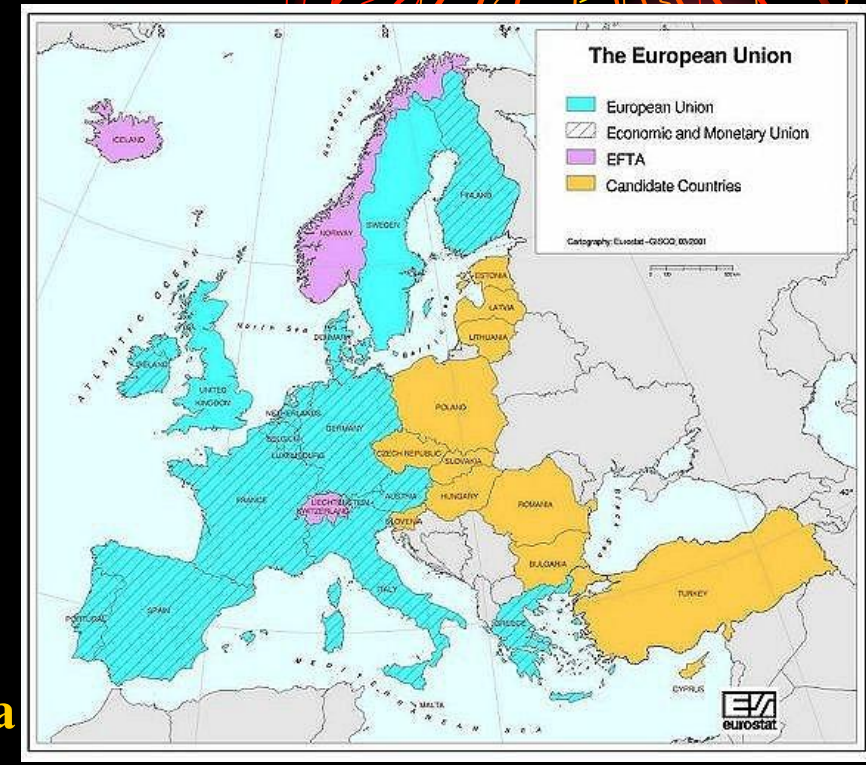

3. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH03)

Keskeiset sisällöt

- Eurooppalainen identiteetti
- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus
- EU:n päätöksentekojärjestelmä
- vallankäyttö ja vaikuttaminen EU:ssa
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
- erilaiset jäsenet
- Euroopan unionin alueelliset vaikutukset
- nuorten opiskelu ja työnteko EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta
- Euroopan unionin haasteet
- EU:n laajeneminen
- yhteinen turvallisuuspolitiikka
- EU ja globaalit järjestelmät

YHTEISKUNTATIETO

**Valtakunnalliset
syventävät**

4. Kansalaisen lakitieto (YH04)

Keskeiset sisällöt

- lakitiedon perusteet
- Suomen oikeushistoria
- oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä
- peruskäsitteet
- oikeudellisen tiedon hankkiminen
- kansalaisen yleisimmät oikeustoimet
- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin
- prosessioikeus
- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

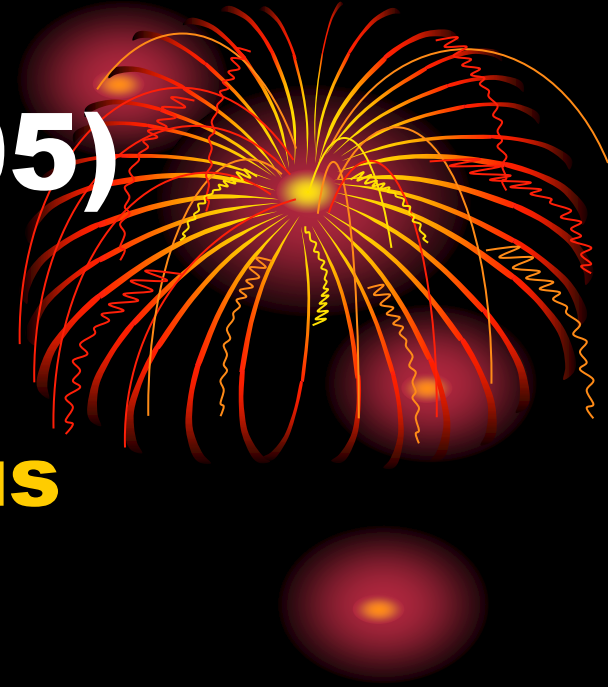
YHTEISKUNTATIETO

KYL

soveltavat kurssit

5. Kertauskurssi (YH05)

- **Kurssisisältöjen kertaus**
- **Tehtävätyypit**
- **Oikea vastaaminen**
- **Aiemmat YO-kysymykset**

6. YH06 Yhteiskuntatieteellinen tutkimus

- **Opintojaksoa suositellaan toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille.**
- **Opintojaksolla opiskellaan tieteellisen tutkimuksen tekoa yhteisesti sovittuun teemaan liittyen.**
- **Opiskelija oppii yhteiskunnallisen tutkimuksen perustiedot: lähteisiin tutustumisen, arvioinnin ja aineiston pohjalta tehtävän itsenäisen tutkimuksen teon.**
- **Korkeakouluyhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan.**

Keskeiset sisällöt:

- **Opettajajohtoinen perehdyttäminen yhteiskuntatiteen perusteisiin, valittuun tutkimusteemaan sekä lähdeaineistoihin.**
- **Oman tutkimusaiheen valinta opettajan johdolla.**
- **Lähteisiin tutustuminen ja tutkimussuunnitelman laatiminen.**
- **Kirjallisen tutkimuksen teko yksin tai pareittain ja tutkimuksen tulosten esittäminen muulle ryhmälle.**

7. YH07 Oman talouden hallinta ja sijoittaminen

- 1. Tavoite 1 (oma talous):** Opiskelija oppii tunnistamaan arkipäivän elämän talouteen liittyviä asioita sekä ilmiöitä ja osaa varautua tulevaisuudessa mahdollisesti tuleviin haasteisiin ennalta.
 - 2. Tavoite 2 (sijoittaminen):** Opiskelija hahmottaa sijoittamiseen ja rahoitusmarkkinoihin liittyviä megatrendejä ja ilmiöitä ja kykenee hahmottamaan sijoittamiseen liittyvien uhkien ja mahdollisuuksien moneutta.
- Arviointi:** Suoritusmerkintä, kun molemmat osiot on hyväksyttävästi suoritettu.

Yrittäväksi kansalaiseksi (YRT01)

Kurssi kannustaa opiskelijaa yritteliäisyyteen ja perehdyttää yrittäjyyteen paikallisten esimerkkien sekä teoreettisen tarkastelun avulla.

Keskeiset sisällöt:

- Yritteliäisyys ja yrittäjyys henkilökohtaisena ratkaisuna
- Paikalliset mahdollisuudet yrittäjyyteen
- Yritysidea sekä sen suunnittelu ja testaaminen
- Yrityksen perustaminen; yritysmuodot ja lainsäädäntö
- Markkinointi, asiakkaat, riskienhallinta
- Aloittavan yrityksen rahoitus; verotus, työnantajamaksut, rahan kierto, kustannukset, hinnoittelu, kirjanpito
- Kansainvälisyys; toiminta kansainvälisillä markkinoilla, ulkomaankaupan rakenne, yrittäjän EU-tietous, ulkomaankaupan tietolähteet

Arvioinnista

Työvälineet mukana!

1. Koe (+/- 1 numero)

2. Tuntiaktiivisuus

- **Pedanet-tehtävä, kysymyksiin vastaaminen, kysymyksien esittäminen, pohtiminen, aloitteellisuus...**
- **Kännykän/netin käyttö!**

3. Itsenäiset työt

4. Ryhmätyöskentely

5. ”Tuntikuulustelut” (esim. Kahoot)

6. Muuta huomioitavaa?